

"Jag bytte jobb, ville inte bli en Mumin"

Boken *Fattigfällan* fick Ann Edlund att reflektera över sitt jobb på kommunens socialförvaltning. Den bidrog till att hon tog steget och bytte till ett jobb som fokuserade på medmänsklighet.

2017 var en ovanligt regnig sommar i Sverige, ofta undrade vi om det var höst. Jag hade kanske behövt en lättsmält bok men [Fattigfällan](#) fångade mitt intresse. Beskrivningen av socialtjänstens och socialsekreterarnas beteende fick mig att glömma regnet. Jag blev så berörd att det känslomässigt inte funkade att läsa för långa sjok, jag var tvungen att med jämna mellanrum lägga ifrån mig boken och andas ordentligt.

Igenkänningen i socialsekreterarens präktiga, ibland moraliserande ton, var uppenbar och smärtsam. Ett antal händelser och erfarenheter från min egen tid som socialsekreterare kom upp till ytan och framstod som absurda. Självkritiken var nödvändig: visst hade jag ofta kämpat för att försöka hitta framkomliga vägar för rimliga beslut, men jag insåg att jag långt ifrån alltid orkat stå upp för det jag innerst inne trodde på.

Som socialsekreterare inom försörjningsstöd avskydde jag att gå igenom människors kontoutdrag, det kändes som ett omotiverat intrång i deras privatliv. Därför hade jag full förståelse för dem som strök över/klippte ut informationen om köpställen (oftast inte alla köpställen, bara några utvalda) och lät summorna i den yttersta kolumnen stå kvar. Eftersom människor ville få bifall hände det ovanligt sällan att någon gjorde så, men jag lät kontoutdragsintegritet gå igenom. Det var dock inte alla kollegor som gjorde lika generösa bedömningar när människor valde att gå några millimeter utanför byråkratins stränga ramar.

Med anledning av boken Fattigfällan funderade jag kring det moraliska i att som socialarbetare fullt ut hänvisa till riktlinjer, lagstiftning och därmed ibland fatta beslut som varken känns mänskliga eller rimliga. Jag vände och vred på resonemangen men landade aldrig i en glasklar inställning, jag tycker fortfarande att frågan är komplicerad.

Som ny 27-årig socialsekreterare minns jag inte att individuella prövningar var på agendan särskilt ofta. Jag ville prestera och göra rätt, jag slet hårt för att lära mig riktlinjerna och fatta juridiskt korrekta beslut.

Vid 33 års ålder var jag mer erfaren, hade ett samordnade uppdrag i en mindre kommun och argumenterade flera gånger i veckan för individuella prövningar. Jag hade blivit taktisk och lärt mig hur jag skulle lägga fram ärendet för att få igenom önskat beslut, ganska ofta lyckades det. Det underlättade att min chef var specialiserad på barnutredningar. Hon gav mig stort förtroende och var inte särskilt fyrkantig.

De mer klassiskt skolade "försörjningsstödschefer" jag haft tidigare var generellt snålare med individuella prövningar och mer riktlinjefokuserade. Ibland var det också den informella ledaren, utan socionomutbildning, som försvårade de individuella prövningarna med argumentet: "det ska ju vara lika för alla." Att motargumentera med att människor har olika förutsättningar avfärdades som naivt. En effektiv strategi eftersom jag vid tillfället var 30 år och den informella ledaren ungefär dubbelt så gammal. Det kostade energi att bli förlöjligad, ibland låste jag in mig på toa och grät. Men jag reste mig igen och så småningom hittade jag nya strategier: vissa ärenden gick jag aldrig igenom när informella chefen närvarade, jag tog det individuellt med min chef. Om jag någonsin behöver träffa en socialsekreterare så hoppas jag att hen är en fena på att hitta framgångsrika strategier i relation till kollegor och chefer. Det är, enligt min erfarenhet, viktigare än vad de flesta vill erkänna.

Strax efter att jag hade läst om Beata, socialsekreteraren Mumin och de andra insåg jag att det var angeläget för mig att hitta ett mer stimulerande jobbsammanhang än det jag hade. Det fanns en tjänst ledig i idéburen sektor, där hade jag ju aldrig jobbat och efter tio år i kommunen lockade en arbetsplats som var annorlunda.

Jag ville pausa de långa diskussionerna om huruvida en människa ska få hjälp av social- eller vård- och omsorgsförvaltningen. Jag skulle heller inte sakna de eldiga telefonsamtalen om vilken kommun som bar ansvar för en utsatt människa.

Jag ville fokusera på medmänsklighet och kom på intervju till det idéburna. Direkt omfamnades jag av varma, hemtrevliga lokaler med ett gemensamt kök istället för stelt väntrum. Några dagar senare erbjöds jag jobbet och valde att tacka ja, trots att tjänsten var tidsbegränsad och gav sämre lön än i kommunen.

Jag tror att boken och de reflektioner den stimulerade hos mig bidrog till mitt beslut; hellre ta risker och bredda sitt perspektiv, än att bli en Mumin.

Text: Ann Edlund

Redaktionen tipsar: Nu går [Fattigfällan även som teater](#)
Läs Charlotta von Zweigbergks krönika [Svensk fattigdom större än vi tror](#)